

## ARBETSUTSKOTTET FÖR PEDAGOGISKT UTVECKLINGSCENTRUM DALARNA (PUD-AU)

**Datum och tid:** 2021-08-24 kl. 9.00-12.00.

**Plats:** Zoom

**Deltagare:** Linnea Agné, Region Dalarna, Kerstin Ahlberg, HDa, Ylva Appelgren, Hofors, Filippa Bergqvist, PUD, Håkan Elfving, Gagnef, Stefan Forsmark, Säter, Ulrika Forssell, Borlänge, Mikael Fältsjö, VBU Ludvika, Peter Gabrielsson, PUD, Mattias Gradén, PUD, Lena Knies, HDa, Lars Kratz, Rättvik, Hanna Meijer Holmqvist, Lärarnas Riksförbund, Madeleine Michaëlsson, HDa, Peter Möller, Region Dalarna, Inga-Lena Spansk, Mora, Johan Steen, Hedemora, Satu Sundström, PUD, Johan Svedmark, Falun, Sofia Walter, PUD.

# PROTOKOLL

2021-08-24

- 1 **Mötets öppnande**  
PUD:s ordförande Inga-Lena Spansk hälsade välkommen till läsårets första möte i PUD-AU och förklarade det öppnat.
- 2 **Val av mötessekreterare**  
Satu Sundström valdes till mötessekreterare.
- 3 **Dagordningen**  
Inga övriga frågor anmäldes.
- 4 **Lägesbeskrivning regionen: terminens uppstart**  
Genomgående gäller mestadels närundervisning i kommunerna men man är fortsatt försiktig genom att hålla avstånd mellan individer och grupper i möjligaste mån, idrott sker utomhus och möten genomförs digitalt, förutom de generella restriktionerna gällande handhygien etc. Fortsatt gäller uppmärksamhet för att se var smittan tar vägen. En utmaning att förhålla sig till är hur kunskapsinhämtningen har påverkats under pandemitiden. Analyser görs. En orsak till i förekommande fall sänkta resultat är att man har fått använda vikarier i större utsträckning än normalt. I flera kommuner erbjuds vaccination i skolorna.  
  
I Falun finns fortsatt en samordnare i kommunen. I Säter delar man upp terminen i tre perioder. Vid VBU Ludvika har resultaten höjts genom undervisning i sommarskola. Kommenterades från Borlänge och några kommuner till att man står inför även andra allvarliga utmaningar. Från Hedemora lyftes fram att viss verksamhet har fått läggas åt sidan under pandemitiden. I Gagnef har all undervisning skett på plats. Viss oro finns hos personalen men resultaten är goda. Ohälsa bland ungdomar berördes; funderingar kring olika typer av diagnoser och insatser som sätts in - hur ser utvecklingen ut? Stillasittande, vare sig pandemi råder eller inte, har föranlett en rörelsesatsning genom anslutning till SISU, rastaktiviteter har initierats och man jobbar med att motverka kränkningar.  
  
Från fackligt håll rapporterades om fortsatt stor oro bland lärare; för smitta eftersom det kan vara svårt att hålla nödvändiga avstånd och också vad gäller kunskapsinhämtningen, särskilt moderna språk – samtidigt som det är positivt att vara igång på ett mera normalt sätt.  
  
Peter Gabrielsson, PUD-chef, och Madeleine Michaëlsson, utvecklingsledare för lärarutbildningarna och prorektor, kommenterade att antalet vaccinerade i Dalarna, även unga, är högt. Vid Högskolan Dalarna (HDA) är ambitionen att snabbt fasa in till mera normala förhållanden, samtidigt som de statliga restriktionerna självklart följs. Hur infasningen sker ser skiftande ut på olika lärosäten, så de lärosäten som har verksamhet huvudsakligen vid campus satsar på snar återgång. Vid HDA börjar terminens arbete via nät – med undantag för laborationer - för att i mitten i förekommande fall återgå till campusundervisning. Hållningen vid HDA är

generellt pragmatisk; stora grupper undviks och personalen iakttar fortsatt försiktighet.

Madeleine Michaëlsson är proffekt för grundutbildning och Tarja Alatalo för forskning vid Institutionen för lärarutbildning. De deltar i PUD-Rådet den 12 oktober.

5

### Arbetsintegrerade lärarutbildningar

#### *Lägesbeskrivning nationellt. Uppdatering.*

Madeleine Michaëlsson kommenterade kort det kommande arbetet med att ytterligare integrera utbildning och forskning.

När det gäller Arbetsintegrerade lärarutbildningar (AiL) förs fortsatt dialog med Utbildningsdepartementet. Där är man positiv till AiL men det behövs förordningstexter som håller över tid, angående bland annat behörighet och hur situationen ska hanteras om en student mister sin anställning. Vid departementet gör personalbrist att detta inte har prioriterats. Ett nytt möte med departementet planeras i mitten av september för fortsatt diskussion.

Frågor ställdes om överklagandeärendet, som tidigare har berörts. Ärendet hanterades av UKÄ, utredningen växte och en bredare undersökning gjordes, som inte föranledde någon kritik mot HDa, men som ledde till konstaterandet att klargörande förordningstexter är nödvändiga och att man vände sig till regeringen – se ovan. I väntan på detta har utbildningsplanen justerats något. Från skolchefshåll lyftes fram att man gärna är behjälpliga. Dessutom kommenterades att grundkonceptet spretar på vissa håll, varför det är viktigt med kontinuerlig modellvård.

Diskuterades om det alls är möjligt att följa ett koncept då lärosätena är måna om sin autonomi och då vårda sin modell utifrån de olika förutsättningar som råder, exempelvis i större och mindre kommuner. Det ovan nämnda enskilda ärendet berördes kortfattat, bland annat om risk finns för att studerande i AiL går före behöriga lärare, då avsikten är den motsatta; att få fler behöriga lärare till skolan.

Med hänvisning till den pågående processen ställdes fråga om medskick ska göras till träffen i mitten av september, till exempel angående finansiering från kommunernas sida. Madeleine hänvisade till att man vid departementet är väl införstådda med de olika frågeställningarna, men saknar personal. Vidare att man föredrar Arbetsintegrerad lärarutbildning som benämning. Sammanfattningsvis uppfattas det som sker i detta ärende som positivt.

Madeleine rapporterade slutligen att arbetet med ansökan om examensrätt för Förskolläraryrket löper planenligt, dock med vissa oklarheter på grund av den omorganisation som pågår vid HDa.

#### **Grundlärarprogrammet HDa, 2017-2021**

Kerstin Ahlberg och Lena Knies presentation:



PUD\_AU 24 rev las2  
.pdf

Övergripande arbetas det vidare med nodskolorna och hur de är tänkta att fungera, vilket tidigare har presenterats. Vid HDa utveck-

lades redan en bit in på 2000-talet pedagogiska former som fungerar i nätundervisning, vilket har underlättat verksamheten under coronapandemin. När det gäller AiL har en styrka varit flexibiliteten, som gör det möjligt att röra sig mellan AiL och ordinarie program. Ett bra koncept har utvecklats sedan starten ht 2017. Generellt fungerar det täta samarbetet med Lärarutbildningskansliet mycket bra.

När det gäller omgång 1 ht 2017 av AiL fungerar deltagarna som bollplank; erfarenheter och kommentarer när det gäller fortsatt utveckling kan användas. Till omgång 5 ht 2021, F-3 för första gången, har söktrycket varit mycket högt. Några avhopp har skett i varje omgång, av olika skäl. Fler och fler kommuner är involverade och studenternas geografiska spridning är stor. Omgång 1 går nu in i sina sista terminer. Ett möte ska hållas inom kort inför arbete med examensarbetena med fokus på problemställningar i involverade kommuner, vilka ska presenteras under Dalatorget i början av ht 2022. Tidigare antagning har praktiserats sedan omgång 3 vilket har underlättat planeringen i skolorna. Fler män har genrellt sökt till AiL än till ordinarie utbildningar, dock har viss minskning skett till omgång 5. Poängterades att samsyn är viktigt när det gäller studier och arbete, att hela skolan är involverad, att erfarenhetsutbyte sker kontinuerligt och hanteras. Det har visat sig att gruppen har stor betydelse för den enskilda studenten.

Kommenterades att de studerande bidrar i arbetslagen med sin kompetens och frågades om hur dessa upplever mottagandet i skolorna. När det gäller det senare har en positiv utveckling skett och detta är en prioriterad fråga i den följeforskning som görs för att kunna användas i fortsatt(a) omgång(ar). Erfarenheterna från AiL har vid HDa bidragit till nytänkande och används vid utveckling av ordinarie program, som nyligen granskats av UKÄ och fått godkänt. När det gäller framtiden måste former för VFU undersökas ytterligare, liksom orsaker till avhopp.

Beslut om nivå och inriktning för fortsatt AiL ht 22 utifrån förslaget F-3 diskuteras och beslutas om under PUD-Rådet den 12 oktober, för att tiden för informationsmöten etc ska vara tillräcklig. Mejl går ut under veckan om antal platser med önskemål om svar under första hälften av oktober. Tidsaspekten prioriteras före exakt antal platser. Dialog behöver föras med rektorerna och budgethänsyn måste tas. Önskemål framfördes om att uppgifter om vilka dagar som är vikta för arbete och vilka för studier behöver finnas med. Önskemål framfördes av flera huvudmän om AiL 7-9, åtminstone några platser, vid sidan av F-3. Peter kommenterade att ett internt möte kommer att hållas vid HDa då frågan om AiL 7-9 kommer att tas upp. Peter återkopplar från det.

6.

#### **Beslut gällande Skolforskningsfonden - Lokal praktikutveckling.**

Verksamhetsledaren vid PUD Mattias Gradén presenterade en ansökan som inkommit från Sätters kommun, Klockarskolan, en grundskola, om att utveckla bedömarkompetens:



Lokal

praktikutveckling PUC

Se också bilaga.

En kort diskussion följde då det framkom att det är positivt att en grupp lärare jobbar tillsammans med forskare vid HDa så som det beskrivs i ansökan och att man gärna ser en återkoppling, till exempel under PUD-Råd eller i samband med det planerade Dalatorget.

**Beslut:** Ansökan enligt ovan beviljas.

Mattias redogjorde kortfattat för pågående projekt i Borlänge, Leksand och Älvdalen och om en ansökan som väntas komma från Mora - se presentationen ovan.

## Paus

7

### Kompetensutveckling för barnskötare

Peter Gabrielsson föredrog om kompetensutveckling för barnskötare. Bakgrunden är att HDa har förlorat examensrätten för Förskolläraryrket. Vid Högskolan arbetas det intensivt med en ansökan för att återfå examensrätten. En möjlighet som Högskolan erbjuder innan programmet förhoppningsvis kan återupptas i ny form är kompetensutveckling för barnskötare. Här finns två spår; kurs(er) för kompetensutveckling som sådan respektive paketlösning, som innebär tillgodoräknande i samband med ansökan till ett framtida förskolläraryrke. Ambitionen är att någon kurs ska erbjudas kostnadsfritt för kommunerna, dock inte på bekostnad av andra utbildningar. Informationsmöte om detta har hållits och flera kommer att erbjudas. Det går också bra att kontakta Peter. Kommenterades att de egna förutsättningarna är utgångspunkt och att kurserna kan ges webbaserat vilket är positivt samt att tid inte får förloras. Behoven ser olika ut i kommunerna. Flera kommuner kan gå ihop om de lösningar som erbjuds.

8

### Aktuella utredningar, remisser med mera

PUD:s ordförande kommenterade remissen Nationell plan för trygghet och studiero, som bland andra Borlänge och Mora kommuner samt HDa har svarat på:

<https://www.regeringen.se/remisser/2021/05/remiss-av-ds-202113-nationell-plan-for-trygghet-och-studiero/>

Från Moras sida är man i stort positiv till förslagen men poängterar att man önskar tydligare begreppsanvändning och att det inte finns behov av ytterligare reglering av det systematiska kvalitetsarbetet, att tydligare ledarskap i klassrummet bör lyftas fram samt oro för att förslagen ska leda till ökade krav på dokumentation.

Ylva Appelgren redogjorde för att Hofors kommun är remissinstans angående SOU 2021:33 En tioårig grundskola:

<https://www.regeringen.se/remisser/2021/06/remiss-av-sou-202133-en-tioarig-grundskola--inforandet-av-en-ny-arskurs-1-i-grundskolan-grundsarskolan-specialskolan-och-sameskolan/>

En diskussionpunkt är undervisningstiden.

I anslutning till det informerades om att HDa är ett av åtta lärosäten som har fått möjlighet att ge kurser i matematik- respektive läs- och skrivinlärning, vardera på 15 hp. Kurserna är på kvartsfart och ger förskollärare i förskoleklass kompetens att undervisa i årskurs 1 i den tioåriga grundskolan. Huvudmannen kan ansöka om ersättning för 80% av lönebortfallet. Ansökan till vt 22 öppnar den 15 september:

<https://www.skolverket.se/4.7f8c152b177d982455e1e74.html#h-LasmeromutredningenEntioariggrundskola>

Upplägg med mera diskuteras under PUD-Rådet den 12 oktober.

Läromedelsutredningen – böckernas betydelse och elevernas tillgång till kunskap (SOU 2021:70):

<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2021/08/sou-202170/> kommenterades kort – kommer kostnadsökningen för digitalisering att ske på bekostnad av mer traditionella läromedel?

En promemoria publicerades i slutet av juli om inrättande av det nationella professionsprogrammet för rektorer, lärare och förskollärare. Programmet föreslås bestå av två bärande delar: en nationell struktur för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare samt ett nationellt meriteringssystem för legitimerade lärare respektive förskollärare:

<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/departementsserien-och-promemorior/2021/07/professionsprogram-for-rektorer-larare-och-forskollare/>

Remissvar ska ha inkommit under november. HDa är remissinstans och ser gärna underlag från kommunerna. Ärendet diskuteras under PUD-Rådet den 12 oktober.

9

### Gemensamma utmaningar

Inga-Lena introducerade punkten genom att påminna om att PUD-Rådet har haft kontakt med Region Dalarna (RD) på olika sätt i flera frågor under åren. Något att reflektera över i detta sammanhang är RD:s roll då det gäller skolchefers ansvar jämfört med socialchefers.

#### *Region Dalarna, kompetensförsörjning*

Linnea Agné, strateg gällande kompetensförsörjning vid RD, informerade om RD:s uppdrag sett till relationen kompetensförsörjning och arbetsmarknad. Hon kom bland annat in på komplexiteten i uppdraget då flera olika aktörer och samhällsförhållanden finns att ta i beaktande. Viktiga fokus i nuläget är Dalastrategin och strategisk kompetensförsörjning i ett utvidgat Mälardalsområde där kommunikationen med högskolor och universitet ska stärkas. En kartläggning är genomförd i dialog med kommunerna och en av slutsatserna är att en ökning av satsningen på arbetsintegrerad lärarutbildning bör prioriteras men att finansieringen för kommunernas del måste lösas.

Linneas presentation:



PUD 24 augusti 2021  
.pdf

Peter Möller är samhällsanalytiker vid RD och också knuten till HDa. Han föredrog om utmaningar i Dalarna ur ett läraryrkesperspektiv. Övergripande parametrar inför framtiden är klimat och demografi. En viktig faktor i Dalarna är att den förväntade befolkningsökningen av människor i arbetsför ålder inte har blivit verklig på grund av att invandringen har minskat. Detta medför bland annat att pensionsavgångarna inom läraryrket inte drabbar så hårt som prognosierat. Men lärarbristen kommer fortsatt att vara stor, särskilt när det gäller förskollärare, lärare i fritidshem, lärare i grundskolans årskurs 7-9 och yrkeslärae. Antalet utbildningsplatser nationellt är rimligt men den låga gemnomströmningen är ett stort problem – fler utbildade lärare måste ut på arbetsmarknaden!

Peters presentation:



Dalarnas utmaningar  
ur ett lärarförsejning

Peter passade på att kommentera den allmänna debatten som i vissa frågor, vilket framtagen statistik kan visa, är skev, exempelvis att lärare i större utsträckning än andra yrkeskategorier lämnar sitt yrke.

***Diskussion om gemensamma utmaningar och organisation, Region Dalarna, skolchefsnätverk och PUD***

Några av de gemensamma utmaningar som nämndes under diskussionen var behovet av relevant statistik, att analysera den och finna åtgärder för att förbättra resultaten i skolan, bland annat hos utrikes födda samt åtgärder för att öka genomströmningen vid lärarutbildningarna. Är PUD-nätverket och skolchefsnätverket i befintliga former tillräckliga eller bör samverkan utökas?

10

**Övriga frågor**

Satu Sundström, som har fungerat som mötessekreterare sedan en bit in på hösten 2013, går i pension och avtackades med blommor och tal av ordförande.

11

**Nästa möte och mötets avslutande**

Nästa möte är PUD-Rådet den 12 oktober, troligtvis via Zoom. Ordföranden tackade alla och avslutade mötet.

Satu Sundström  
Sekreterare

Peter Gabrielsson  
Justerare





## Skolforskningsfonden – intresseanmälan Lokal praktikutveckling

(Avsändare: Klockarskolan i Säter. Inkom till HDa 2021-06-17)

Den svenska skolans resultat uppmärksammas idag i alla möjliga sammanhang. Även hos oss på, Klockarskolan i Säter, har vi under längre tid fört en diskussion om hur vi kan förbättra skolans relativt låga meritvärden. Jämfört med regionen och landet i övrigt så går våra niondeklassare ut grundskolan med lägre betyg än jämförbara skolor. Bedömningspraktiken är förstås långtifrån ensam den faktor som styr elevernas måluppfyllelse, men vi tror att det är en av de frågor som vår skola behöver arbeta vidare med. Vårt intresse rör i detta fall särskilt den kontinuerliga återkopplingsdialogen mellan lärare och elev. På skolan förekommer många enskilda intressanta exempel på hur lärare arbetar med feedback. Samtidigt finns det också erfarenheter av att elever upplever en frustration då vi som pedagoger kommunicerar vår bedömningspraktik på olika sätt och med olika språk. Dessutom vittnar lärare om hur elever kan ha svårt att aktivt ta med sig tidigare återkoppling in i arbetet med nya uppgifter.

Tillsammans med forskare från Högskolan Dalarna skulle vi därför vilja genomföra en seminarierie där vi får möjlighet att hitta former för att utveckla denna aspekt av bedömningspraktiken ytterligare: Hur kommunicerar vi med elever (och vårdnadshavare) så att återkopplingen blir begriplig och användbar för eleven? Vi vill undersöka vilken bedömarkompetens vi besitter idag för att skapa medvetenhet kring vad vi behöver utveckla. Med en sådan praktknära seminarierie runt arbetet med återkoppling hoppas vi både skapa förutsättningar för att utveckla kollegiets bedömarkompetens på ett sådant sätt att det både underlättar det vidare samtalet lärare emellan (ett gemensamt språk) och så att vi – i förlängningen – på ett ännu mer genomtänkt sätt kan bidra till elevernas lärande.

